

توسعه‌ی مهارت‌های خواندن و نوشتن برای دانش‌آموزان

نور محمد خادمی فرد

آشنایی با انتشارات مبنا

اشاره

از اولین شماره‌ی دوره‌ی جدید مجله‌ی رشد آموزش ابتدایی در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ به معرفی ناشران برگزیده‌ی جشنواره‌ی کتاب‌های آموزشی رشد پرداختیم. امتیاز ناشران مذکور براساس میزان مشارکت در طرح و کیفیت کتاب‌ها و براساس چهار عامل کسب امتیاز (کسب عنوان برگزیده، کسب عنوان تقدیری، راه‌یابی در فهرست نامزدها، ورود هر عنوان کتاب به فهرست کتاب‌های مناسب (کتابنامه‌ی رشد) محاسبه شده است. به دنبال معرفی چند ناشر در شماره‌های گذشته، در این شماره با فعالیت‌های انتشارات مبنا آشنا می‌شوید که در هشتمین جشنواره‌ی کتاب‌های آموزشی رشد، حایز رتبه‌ی پنجم شده بود.

آشنایی

انتشارات مبنا ابتدا در سال ۱۳۶۴ با نام نشر نیما با مدیریت مرحوم حمید راست‌گفتار شروع به فعالیت کرد. در ادامه، این نشر به مبنا تغییر نام یافت و در نهایت مدیریت آن، پس از درگذشت حمید راست‌گفتار، به خانم ناهید حاجی‌علیزاده جهانی انتقال یافت.

افتخارات

از جمله برجسته‌ترین افتخارات این انتشارات می‌توان به قرار گرفتن کتاب «ناتوانی‌های یادگیری» در میان کتاب‌های برگزیده‌ی سال ۱۳۶۴ از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اشاره کرد. ضمن این که کتاب «روان‌خوانی» موفق به کسب لوح سپاس از جشنواره‌ی رشد شده است و کتاب «آمادگی برای نگاره‌نویسی» نیز در میان کتاب‌های برتر این جشنواره قرار گرفته است.

نیازهای تشخیص داده شده برای دوره‌ی ابتدایی (کتاب‌های در دست تولید)

در حال حاضر دفتر املا با جدول ارزش‌یابی کیفی - توصیفی برای پایه‌های اول و چهارم دبستان در دست تولید است. این مجموعه‌ها که مشابه آن‌ها نیز در حال حاضر برای پایه‌های دوم و سوم موجود است، در دست‌یابی به اهداف درس املا که همانا تمرین درست‌نویسی و سریع‌نویسی است، بسیار مؤثر و کارآمد هستند.

حوزه‌های کاری

- حوزه‌های کاری و کتاب‌های منتشر شده توسط این ناشر را می‌توان در سه بخش دسته‌بندی کرد:
۱. کتاب‌های دانشگاهی
 ۲. کتاب‌های تاریخی
 ۳. کتاب‌های کودک و نوجوان (ابتدایی)
- در زمینه کتاب‌های دانشگاهی، آثار منتشر شده توسط این ناشر تاکنون به عنوان مرجع اصلی توصیه شده‌ی استادان دانشگاه، مورد استفاده‌ی دانشجویان بوده است. در این زمینه می‌توان به کتبی مانند «حل المسائل فیزیک هالیدی» (۳ جلدی)، «مبانی ژئومورفولوژی»، «مهندسی آب و فاضلاب» و... اشاره کرد.
- در بخش آثار تاریخی با توجه به وابستگی‌های مدیران این نشر به خطه‌ی آذربایجان، اغلب کتاب‌های انتشار یافته مربوط به آذربایجان و تاریخ آن است؛ که از جمله‌ی این آثار می‌توان کتاب‌هایی مثل «آذربایجان در سیر تاریخ ایران» (۳ جلدی)، «ایران و عثمانی در آستانه‌ی قرن بیستم» و... را نام برد.
- در زمینه کتاب‌های کودک و نوجوان (ابتدایی) که بیشترین حجم آثار و فعالیت نشر را در ده سال اخیر به خود اختصاص داده است، می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:
- ❖ «پرورش توانایی ذهنی و یادگیری» (کودک و نوجوان)؛ نوشته‌ی **آرزو احمدایی و نرگس تبریزی** با کارشناسی تخصصی دکتر **مصطفی تبریزی**. این کتاب در مراکز مشاوره و مدارس ابتدایی بسیار توصیه و استفاده شده است.
 - ❖ «پرورش توانایی ذهنی و رفع اختلالات یادگیری» (ویژه‌ی مشاور، معلم و اولیا)؛ نوشته‌ی آرزو احمدایی با کارشناسی تخصصی دکتر **مصطفی تبریزی**.
 - ❖ «روان‌خوانی» (تقویت مهارت‌های خواندن)؛ نوشته‌ی آرزو احمدایی با کارشناسی تخصصی دکتر **مصطفی تبریزی**. این کتاب برنده‌ی لوح سپاس از جشنواره‌ی رشد شده است.
 - ❖ «جورچین آموزشی املا» با کارشناسی دکتر **سنگری**. این کتاب به دلیل تناسب با اهداف و محتوای آموزشی، صحت و دقت علمی و کاربرد در آموزش انفرادی، به تأیید دفتر تکنولوژی آموزشی و کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان رسیده است.
 - ❖ «آمادگی برای نگارنویسی»؛ نوشته‌ی آرزو احمدایی. این کتاب جزو کتاب‌های برتر جشنواره‌ی رشد قرار گرفته است و از سوی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان نیز کتابی جذاب، مناسب، آموزنده و مورد نیاز برای مخاطبان پیش‌دبستان شناخته شده است.
 - ❖ «بازی با حرف و کلمه»؛ نوشته‌ی نرگس تبریزی با کارشناسی تخصصی دکتر **مصطفی تبریزی**. این کتاب با ارائه‌ی شیوه‌ای نوین در آموزش حروف و کلمات، توانسته است مخاطبان گسترده‌ای از تمام اقشار سنی حتی مادرزادها را به خود جلب کند.
 - ❖ «آموزش املا دوم دبستان» (با رویکرد ارزش‌یابی توصیفی)؛ نوشته‌ی **سکینه سلمانی و نسرين پورمصطفی**. این کتاب نیز در جشنواره‌ی رشد، جزو کتاب‌های متناسب و مرتبط با برنامه‌های درسی شناخته شده است.
 - ❖ «آموزش املا سوم دبستان» (با رویکرد ارزش‌یابی توصیفی)؛ نوشته‌ی **سکینه سلمانی، شمهلا شریفیان و مریم طلوعی**.

پیشنهادهایی برای توسعه‌ی کتاب و کتاب‌خوانی در مدارس

به منظور ارتقای سطح کتاب‌خوانی، نیاز است انگیزه‌ی مطالعه‌ی کتاب در دانش‌آموزان شکل گیرد و آن‌ها به طرق گوناگون به این امر سودمند سوق داده شوند. البته ضروری است این موضوع حالت تکلیف به خود نگیرد و به امری جبری برای دانش‌آموزان بدل نشود تا از بروز دلزدگی در آن‌ها نسبت به مطالعه‌ی کتاب جلوگیری شود.

تشویق به کتاب‌خوانی می‌تواند به اشکال گوناگون و خلاقانه صورت گیرد، به عنوان مثال می‌توان مسابقات کتاب‌خوانی را به صورت دوره‌ای (مثلاً ماهانه) در دوره‌های گوناگون برای دانش‌آموزان برگزار کرد؛ به این صورت که هر دانش‌آموز در طول زمان هر دوره از مسابقات، به مطالعه‌ی یک کتاب (با توصیه‌ی اولیا و معلمان، اما به انتخاب و دل‌خواه خود) بپردازد و در پایان دوره چکیده‌ای از مطالعه و برداشت خود از کتاب را ارائه کند. در نهایت چکیده‌های ارائه شده ارزیابی شوند و موارد برگزیده و برتر تعیین و برای آن‌ها جوایزی در نظر گرفته شود.